

ПОБЈЕДА

m:tel

VODIČ KROZ FILM, TV I MUZIKU

ČETVRTAK, 7. MAJ 2026. | BR. 520.

PUSTI MODU

Simpatična dramedija „The Devil Wears Prada 2“ nije samo nostalgично ljubavno pismo glamuroznoj industriji, nego i štampanom novinarstvu koje (ne) umire

STR. 8. i 9.

6 MJESECI
1 EURO

m:tel

m:SAT DOLAZI NA VAŠU ADRESU!

Najviše kanala i najbolji TV sadržaj za cijelu porodicu!

Mejdej, mejdej

Tako mala, a velika razlika. *Mayday* i *May Day* dijeli jedan razmak, ali dovoljan da jedna riječ bude praznik, a druga poziv u pomoć. U prvom slučaju izlazimo na neradni dan, u drugom javljamo da brod tone ili avion pada. U oba slučaja tonemo u revoluciju ili u bezdan.

Prvi maj rođen je u borbi - za osam sati rada, osam sati odmora i osam sati za sebe. Počeo je 1886. godine protestom u Čikagu. Radnici su izašli na ulice: štrajkovi, policija, bomba, mrtvi, hapšenja, procesi, vješanja. Poslije se, naravno, sve uredno prevede na jezik poretka. I ne bude problem što su radnici ginuli, nego što su remetili red, valjda.

Godine 1889. Druga internacionala proglasila je 1. maj danom međunarodne radničke solidarnosti. Američki radnički krik tako je postao svjetski praznik.

Amerika, međutim, brzo radi ono što najbolje zna, a to je da prepravi priču i očisti je od „neprijatnog sadržaja“. Svoj najveći radnički uspjeh premjestila je, naravno, da ne bi previše mirisao na socijalizam, na sindikate, na pobunu, na crvenu zastavu. Komunizam je, izgleda, u Americi uvijek bio veća opasnost od ratova koje proizvodi, finansira ili objašnjava svijetu kao nužnost...

Prvi maj je, uprkos tome, nastavio da živi kao praznik radnika, ali i kao simbol. Plakati s radnicima, zastavama, rukama okrenutim prema Suncu, ženama u fabrikama, rudarima, mornarima, seljcima, decom koja više ne bi trebalo da rade. Tada, u propagandi i borbi zastava nije pokrivala lice, već je pokazivala pravac - budućnost. Ne kaže: umri za naciju. Kaže: živi kao čovjek.

I baš ovog Prvog maja - pojavljuje se Benksijeva skulptura u Londonu. Čovjek u odijelu, zastava preko lica, jedna noga već u praznom prostoru, nema tla ispred a ni ispod njega. Nije još pao, ali je dovoljno sigurno krenuo da znamo će završiti.

Skulptura je postavljena na Voterlu trgu, među britanskim spomenicima, kraljevima, ratnim memorijalima i bronzanim herojima imperije. S jedne strane tog istorijskog dekora stoji Edvard Sedmi, kralj i car, slika Britanije koja je još vje-

Piše:
Tijana
TODOROVIĆ

Benksijev čovjek u Londonu stoji između dva imperijalna šećanja: jednog koje vodi prema Americi, drugog koje vodi prema evropsko-ruskim savezima i ratovima. Između njih stoji vojnik-radnik. Ili ono što je od radnika ostalo

rovala da se svijet može držati pod kontrolom krunom, kolonijama, savezima i lijepim uniformama. I ličnost važna za evropsku diplomatsku arhitekturu pred Prvi svjetski rat, za približavanje Britanije Francuskoj i Rusiji kroz ono što će kasnije biti dio šireg antinjemačkog bloka.

S jedne strane, dakle, imamo staru Evropu, Rusiju u njenoj imperijalnoj jednačini, saveze, ratove, sve ono što se uvijek prodaje kao ravnoteža, a završi u grobnici. A s druge je spomenik Vojvodi od Jorka, posvećen princu Frederiku, sinu Džordža Trećeg, kralja pod kojim je Britanija izgubila američke kolonije.

Tako Benksijev čovjek stoji između dva imperijalna šećanja: jednog koje vodi prema Americi, drugog koje vodi prema evropsko-ruskim savezima i ratovima. Između njih stoji vojnik-radnik. Ili ono što je od radnika ostalo.

Možda je to savremeni Britanac, zagledan u veličinu krune, kralja, kapitalizma i imperije, smješten između stare Evrope i istorije gubitka američkih kolonija, siguran u sopstveni marš baš zato što ne vidi da ispred njega nema tla. A možda smo to svi mi, slijepi za novi neoimperijalizam i tehnofeudalizam, koračamo ponosno kao nekad ispod crvene zastave, pravo ka ivici.

Skulptura se pojavila svega nekoliko dana nakon američkog trijumfa kralja Čarlsa, kada su ga u Kongresu slušali kao da je monarhija odjednom postala najfiniji oblik demokratije.

A onda i ona rečenica na večeri kod Trampa, koju su svi slavili kao šarm: vi ste skoro rekli da bi Evropa sada govorila njemački da nije bilo Amerike, a ja bih mogao reći da biste vi govorili francuski da nije bilo nas... Lijepo, duhovito, kraljevski. Samo što se u prevodu vidi Benksijev čovjek: zagledan u boje zastave, stoji između dva imperijalizma, dva kolonijalizma, dva nasilja, dok radi da oba prežive i još im aplaudira (to smo mi).

Ta zastava, istrgnuta s radničkih plakata s kraja 19. i početka 20. vijeka, sada više ne vodi radnika naprijed. To je svaka zagledanost u konstrukt koji nam države prodaju kao ideal, a kapitalizam kao jedini mogući život. To je svako podređivanje normi, svaka pirova pobjeda naroda, svako uvjerenje da marširamo naprijed dok zapravo radimo za tuđe imperije. I to odijelo nije slučajno. Ono je uniforma današnjeg vojnika, smještenog između dva vladara u njihovim ratnim odorama.

I tu se zatvara krug. Nekada je išao u koloni, s drugima, licem okrenutim prema budućnosti. Danas ide sam, u odijelu, uvjeren da je izašao iz klase kojoj pripada. To je naš turbo-feudalizam: srednji vijek u digitalnom pakovanju.

Mayday, mayday, mayday! - povika Benksi... Uprazno.

Silver Slipper

JESUS
SAVES

EUPHORIA TREĆA SEZONA HBO HITA – REZULTAT DISKUTABILNIH KOMPROMISA, SKANDALA I IZNUĐENIH POTEZA SEMA LEVINSONA

UZBUĐENJA JE NESTALO

Nešto što je počelo kao jedna od najhrabrijih serija u HBO produkciji nije smjelo da završi na istoj polici sa zastiđem kakva je serija „The Idol“

Piše:
Marija IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ

Pandemija korone, požari u Los Angelesu, štrajkovi udruženja scenarista i glumaca Holivuda, „bezobrazni“ The Rolling Stone s pričom o zlostavljanju na setu zastiđa od serije „The Idol“ (2020)... Ima li jada koji nije ubio Sema Levinsona – i rastegao produkciju HBO hita „Euphoria“? Kako je krenulo nakon 2019. i premijere prve sezone, naročito u posljednje vrijeme nakon što su se zaoštrila zakulisna govorkanja i javna zatezanja s glumcima i kompozitorom (Labrinth je na kraju napustio projekat jer su ga, citiramo, „tretirali kao govno“, a zamijenio ga je, nevjerovali ili da, Hans Cimer), nijesmo mislili da ćemo dočekati treću sezonu ni 2030. godine. No, evo je, upravo se emituje na televiziji HBO i striming servisu HBO Max; već su prikazane

◀ Isus možda spašava, ali ipak je ovdje i za njega previše posla

četiri od osam epizoda... I malo je reći da – nijesu nešto. Uzbuđenja je nestalo. Gledamo seriju – četvrtu najgledaniju u dugoj i plodnoj HBO istoriji, odmah nakon „Game of Thrones“, „The House of Dragon“ i „The Last of Us“. Pratimo epizode ponedjeljkom; nećemo vala da odustanemo baš sad, pred kraj, poslije svega... ali to što se finale približilo i jeste olakšavajuća okolnost. Kada znate da će razvlačenje uskoro biti kraj lakše je i probijati se kroz „Euphoria“ priču koja više skoro uopšte ne liči na sebe...

VOLJA ZA ŽIVOTOM

Kakva je „Euphoria“ sada, a kakva je bila premijerno 2019, pa u dva specijala na prelazu između 2020. i 2021. godine, pa tokom druge sezone 2022? Počeli smo u Los Angelesu, u kalifornijskoj srednjoj školi, u kojoj su tinejdžerski hormoni i zabranjene supstance letjeli kao baloni... Ljubav i zavisnost; seks, *dicks pics* fešta i golotinja kao ultima-

Tarantinovsko vjenčanje Kasi (Sidni Svine) i Nejta (Džekob Elordi)

tivna valuta mladalačke „bliskosti“; toksičnost i površnost socijalnih mreža; brutalno iskrene, nefiltrirane misli generacije Z; manjak komunikacije, saosjećanja i znanja o psihološkim alatima neophodnim za pove-

zivanje s Drugim – sve te teme su nas momentalno zalijepile za ekran. Na momente – i pretvarale u voajere. Virili smo u živote tinejdžera iza zatvorenih vrata, pomalo se plašeći, pomalo im i zaviđajući na svoj toj silnoj mladalačkoj energiji i volji za životom... I učeći kako se ta vrsta „slobode“ plaća, koja bi joj mogla biti cijena. Od prve sezone nadalje „Euphoria“ je išla uzlaznom putanjom. Kada ostavimo sa strane ono precijenjeno, prenadbužno i ničim opravdano mjuzikl-finale prve sezone, teško je pronaći bilo kakvu zamjerku Levinsonu. Emocionalni realizam njegove serije – estetski zasnovan na neonskim bojama, specifičnom osvjetljenju, vibrantnim kostimima i scenografskim detaljima, fenomenalnoj muzici i intuitivnoj montaži – doživio je vrhunac u drugoj instalaciji. Tu su se ljepota i ružnoća, nježnost i nasilje, sloboda i nesloboda toliko približile jedna drugoj da su postale jedno.

Adevale Akinoje-Agbaje solidan kao kaubojski pimp Alamo Braun

Iz epizode u epizodu, iz sedmice u sedmicu rasle su i jačale emocionalne veze između protagonista, produbljivale se identitetske teme, obrađivale premračne i za varenje preteške teme poput nasilja i zavisnosti... I nizale su se fenomenalne, lijepo usklađene, nimalo nafurane i pompezne iako blješteće reference, bio u pitanju **Bob Dilan**, **Henri Miler**, francuski nadrealisti, **Lorkina** poezija sa sve 1.000 malih stabala koja krvare... Ili **Arto** i „Pozorište i njegov dvojnik“, pa i **Andre Breton** i onaj njegov osjećaj koji odlično poznaju mnogi protagonisti ove serije, ali i stvarnog života – čežnje za nečim što niti znamo, niti umijemo da imenujemo. A bez njega, eto, ne možemo ni da živimo...

UNOSNA GOLOTINJA

I, što se dogodilo? Ukratko, vremenski skok od pet godina koji je poništio, iako nije morao, mnogo toga postavljenog u prethodnih 16 epizoda i dva „Euphoria“ specijala. Naši protagonisti napustili su srednju školu, krenuli

različitim putevima, ušli u svijet odraslih... I ipak nijesu odrasli. I ne, nije to problem, nego je to i dalje vrlo potentna tema za obradu. Muka se ogleda u tome što njihova priča, njihova „Euphoria“, nije odrasla s njima. Nije napredovala. Levinson naprosto nije pronašao pravi način da je izdigne, da je poboljša, da joj pruži novi zamah i učini je drugačijom, zrelijom i odraslijom, a jednako relevantnom...

To što nije našao put ne znači da ga uopšte nije tražio, a da jeste vidi se već u prvoj epizodi treće sezone, s Ru (**Zendeja**) koja švercuje narkotike preko granice s Meksikom. Nekima će taj cijeli podrukavac biti interesantan zbog, navodno, realističnog prikaza načina na koji fentanil završava u Sjedinjenim Državama, te cijene koju mnogi moraju da plate nakon što se upletu u tu vrstu unosnog biznisa...

Ipak, i to i sve što se tiče striptiz kluba i Ruinog novog šefa Alama Brauna (uvijek stameni **Adevale Akinoje-Agbaje** iz serija „Oz“, „Lost“ i „His Dark Materials“)

završava mnogo preko granice eksploatacije. I seriju „Euphoria“, koja se mnogo puta približila granici voajerizma i *torture porn*a, pa se ipak vratila nazad i opravdala izbore autora – gurnula skoro u isti koš s „The Idol“. Ako ste je gledali, sve vam je jasno. Malo je ko bezočnije trgovao golotinjom, suzama, patnjom i psiho-fizičkim mučenjem kao Levinson u „The Idol“...

Slično važi i za ostatak serije; prosto je nevjerovatno koliko je kreator poprostačio i na parčad mesa i kože sveo mnoge likove. Kasi (**Sidni Svini**)? Nije tu sporan „OnlyFans“; taj dio totalno ide uz nju, onako putenu i savršeno svjesnu pohote muškocentričnog svijeta. Problem je nagla promjena djevojke koja je oduvijek maštala o savršenom životu, braku, porodici – u totalno površnu sponzorušu. Da, jeste Kasi željela i ljubav i novac, tj. srećni, po mogućnosti instagramični brak s princom u bijelom mercedesu. No, ovo što od nje dobijamo na početku – jeste već gotova, mimo ekrana završena transfor-

macija. I ničemu ne služi sem novom redu eksploatacija kojih je treća sezona puna.

ILUZIJA NORMALNOG

Kasina i Nejtova (**Džekob Elordi**) svadba, elaborirana u trećoj epizodi (takođe nesrećnoj, ali i najboljoj do sada prikazanoj), otprilike je teren na kojem se najbolje vide najveće slabosti i mane sezone, ali i čitave serije. Utjerivanje dugova i malih nožnih prstiju – nije li to očekivan, previše klišeiziran izbor? I puki izgovor da se Levinson raspištolji, pa da „Euphoria“ priči doda malo (ili, bogami, malo više) tarantinovski krvave farse i šmeka?

Dubina zasigurno nije ono što je Levinson dodao Nejtovu nakon što ga je skratio za prstić. Što se dogodilo s momkom koji je imao ogroman problem s bijesom, povjerenjem i osjećajem inferiornosti? Kojem je cijeli identitet, naročito seksualni, uzdrman spoznanjem da mu je otac homoseksualac? Koji, pritom, voli da se snima dok ima seks s maloljetnim dječacima?

Ru (Zendeja) i Džuls (Hanter Šafer) spremne za novi vrtlog toksičnosti

Erik Dejn krade svadbu kao mladoženjin otvoreni otac Kal

Samo što, opet, stvari nijesu toliko jednostavne, pa je taj Kal is-pao mnogo kompleksniji. Više panseksualac nego homo; ipak više otac nego sladostrasnik; definitivno i zločinac i žrtva društva toksične muškosti... I grešnik koji je debelo svjestan da ne postoji niti jedna potpuno normalna osoba na planeti. Drugi može tako da nam izgleda samo

kada ga gledamo preko puta ulice. Čim mu se približimo, svaka iluzija normalnosti – pada u vodu.

E, baš zbog toga najbolje svadbarske scene nijesu posvećene Nejtovom bježanju od stvarnosti i Kasinoj histeriji oko dugova i love (ako je ovo kritika iluzornog američkog sna, može to i mora mnogo bolje), nego upravo Kalu – grešniku koji je već pao i koji sada može potpuno otvoreno da priča o grijehu i da ga namiriše na drugima. Brutalna je cijela scena u kojoj razgovara s Džuls (Hanter Šafer), te koja nam razotkriva taj privid normalnosti koji ona pokušava da živi. A ponovo se uplela u novo vrzino kolo zlostavljanja... Poslije Kala, pa Nejta, s „umjetničkim sponzorom“. Hirurgom koji se pali na trans-osobe i sado-mazo igre s gušenjem folijom...

ONLYFANS IMPERIJA

Džuls je, dakle, i dalje u vrzinom kolu samokažnjavanja, pa nije ni čudo što i dalje, kao svjetlost moljca, privlači Ru. Zbog te naravno-priče po pustinjama i kazinima još nijesu dobile dovoljno vremena za sebe, ali ne sumnjamo da će Levinson uspjeti da kiksa čim ih ponovo spoji.

A Leksi (Mod Apatou), jedna od rijetkih prinormalnih osoba u „Euphoria“ svijetu? Kasina sestra i BFF koju Ru najčešće koristi kao reality check – završila je kraj skuta Šeron Stoun. Levinson je legendarnoj glumici dao malu, za sada ne toliko nametljivu rolu režiserke kojoj je Leksi postala asistentkinja. Kuda će otploviti taj brod tek treba da vidimo, ali ne-

što nam govori da će se u jednom trenutku, u istom kadru s Leksi i njenom šeficom, možda pronaći i Kasi i Madi (Aleksa Demi), sad već na dobrom putu da naprave „OnlyFans“ imperiju.

Ona Nejtova i Kasina svadba bila je posebno zanimljiva zbog Džulsinog mazohizma i Kalove samosvjesnosti, ali i zbog Madi-nog konačnog spoznanja da ju je ona srednjoškolska prevara prije toliko godina – ipak pogodila više nego što je mislila. E, to su ti neki tihi momenti kada „Euphoria“ nakratko podsjeti na svoju staru dubinu, te kada Levinson uspije da pronađe pravu mjeru između životnosti, tragičnosti i najcrnjeg humora.

Opet, kada je o Madi i Kasi riječ, i tu smo više ne terenu eksploatacije, s tim što ćemo, eto, možda uspjeti da dobijemo malo dublji pogled u „OnlyFans“ svijet koji, recimo, trenutno genijalno obrađuje Dejvid E. Keli u Eplovoj dramediji „Margo's Got Money Troubles“ s El Faning. Ima tu mnogo predrasuda i predubjeđenja koja se mogu istražiti, samo je pitanje da li Levinsona to uopšte zanima – ili mu je dovoljno da jaše jednu te istu vulgarnu foru s Kasi koja je spremna da pojede i znate-već-što, samo da stekne pratioce. Madi za sada ostaje jedini lik koji se pojavio u obje serije, a nadamo se da će tako i ostati, tj. da se neka njuška iz „The Idol“ neće odjednom pojaviti i ovdje. Nego, stvar koja trenutno nervira mnogo više od nelogičnih i naizgled priprostih poteza u karakterizaciji? Zasigurno način na koji se Levinson „riješio“ potpisne estetike i vizuelnog identi-

teta serije. Kostimi su definitivno ostali najrječitiji i najraskošniji način da vam likovi kažu nešto važno o sebi, ali većina drugih stvari je nestala. Izgovor? Pa, ko-bajagi su sazreli, nema potrebe da se specifičnom paletom boja oslikavaju njihova psihološka stanja... Kako da ne.

MANJAK PAMETI

Prije će biti da je Levinson napustio uspostavljenu estetiku zbog moranja. Štošta u vezi s press-tur-njem i pratećim intervjuima glumaca govori o zataškavanju prave istine o atmosferi i kreativnim razmiricama na setu; iz te neke napetosti i između redova jasno se može naslutiti da Levinsonu leđa dobro štite svi potpisi na NDA dokumentima... ali i šuškanja su nekad dovoljna sa saberete poneko iznuđeno „dva plus dva“.

Neka od tih šuškanja povezana su s Petrom Kolins, čije su fotografije u toj mjeri inspirisale Levinsona, da ju je pozvao da rade zajedno. Poslije pet mjeseci na setu, samo je dobila obavještenje da je previše mlada da bi radila na tako velikom projektu – i to je bilo to. A praktično cijeli vizuelni identitet i ta unikatna paleta boja na kojoj počiva „Euphoria“ djeluje kao usisana s njenih fotografija... Ne vjerujete? Lako ćete to provjeriti, samo ih potražite...

Ko zna što je Levinson spakovao i što nas tačno čeka u drugoj polovini sezone, ali jedno je sigurno – ovakav pad kvaliteta nimalo ne obećava. Nešto što je počelo kao jedna od najboljih i najhrabrijih serija u HBO produkciji nije smjelo da završi na istoj polici s „The Idol“.

Možda i neće završiti; možda Madi na kraju ostane jedini crossover lik; možda i Kasi i ostatak ekipe na kraju dobiju razrješenja koja se ne svode na puku eksploataciju... ali treća sezona svakako je razočaranje. Kamo sreće da su glumci koje je serija i proslavila (i koji sada djeluju kao da su je davno prerasli i prevazišli) imali više pameti... I da su Levinsonu rekli da je dosta, baš kao Barbi Ferreira nakon što je skontala da njena Kat nema ništa smisleno da radi u trećoj sezoni. Počinuli bismo – i mi i oni – od ove i ovakve „euforije“.

THE DEVIL WEARS PRADA 2 NOSTALGIČNO LJUBAVNO PISMO GLAMURU

Piše:
Marija IVANOVIĆ-NIKIČEVIĆ

Kada između dva dijela filma prođe deceniju, dvije ili više, rezultat je najčešće nastavak koji ne posjeduje ni mrvu magije originala, a pritom ne govori ništa bitno o svom vremenu, ako se uopšte i bavi njime. No, dogodi se nekad i to, iako rijetko, da nastavak klikne s publikom mnogo bolje nego priča od koje je sve i krenulo, i to iz najmanje tri razloga. Prvi je uspješna rekreacija svega onoga zbog čega je original postao hit; drugi je pronalazak načina da se stari narativ prilagodi temama novog doba, a treći i najbitniji je – ansambl. Ah, ti glumci koji su u stanju da, i nakon deceniju, dvije ili više, skliznu u svoje uloge kao Pepeljugin stopala u staklene cipelice...!

Pogađate, „The Devil Wears Prada 2“ pripada ovom drugom, rijetkom i dragocjenom tipu filmskog nastavka. No, pazite se svakako kada mu budete pristupili – jer ovo nije isti đavo kojeg ste upoznali prije dvije decenije.

KLICKABILNA TEMA

Promijenio se đavolak, morao je; prilagođavao se, mijenjalo se i vrijeme... I pošteno je reći da ono što smo dobili u nastavku, dvije decenije nakon što je adaptacija romana iz 2003. **Loren Vajsberger** poharala svijet - uopšte nije-smo očekivali, niti je stari-novi režiser **Dejvid Frankel** („Marley and Me“, 2008) morao baš ovako da ga spakuje.

Ipak, umjesto da vozi na gorivu stare slave i provjerenih glamuroznih finti, odabrao je da rizikuje zajedno s takođe starom-novom scenaristkinjom **Alin Broš Mekenom** (pisala film „27 Dresses“ [2008] za **En Flečer**, kao i superludu seriju „Crazy Ex-Girlfriend“). I pošalje ljubavno pismo ne samo filmu iz 2006. i glamuroznom svijetu modne industrije, nego i štampanom novinarstvu, profesiji koja se polako gasi i ustupa mjesto mnogo klikabilnijim rabotama... I u čiji opstanak sve manje vjeruju čak i novinari, a kamoli oni koje profesija direktno ne dotiče. Nakon velikog uspjeha filma Vajsberger je napisala nastavak.

PUSTI, PUSTI M

Ako su Strip i Hetavej srce, Tuči je duša filma – i dalje je nevjerovatno s koliko tihe gracioznosti i gospodstvenog humora uspijeva da uzdigne svaki kadar. A za najurnebesnije momente zadužena je, naravno, Blant

Kultna četvorka vraća se uz prasak nakon 20 godina

Ipak, „dvojka“ koja je nedavno sletjela u Sinepleks nema nikakve veze s radnjom nastavka njenog romana „Revenge Wears Prada: The Devil Returns“ (2013). Štoviše, **Meril Strip** po-

znata je po odbijanju da radi nastavke – jedini na koji je pristala bio je mjuzikl „Mamma Mia! Here We Go Again!“ (**Ol Parker**, 2018), i to pod uslovom da fokus ne bude na njenom liku. Pritom,

ni **Emili Blant** i **En Hetavej** ni jesu baš bile zagrijane; morao se smisliti pravi pristup da bi se ponovo ukrcale u projekat. Tu dolazimo do onog novinarskog dijela u skriptu, koji je Me-

ZNAJNOJ INDUSTRIJI, ALI I ŠTAMPANOM NOVINARSTVU KOJE (NE) UMIRE

ODU

keno komotno mogla da svede na grebanje i kandžanje na radnom mjestu, mnogo fenomenalnih kostima i zen mudrosti najiskuliranijeg **Stenlija Tučija** – i niko se ne bi pobunio. Upravo po to je većina nas i došla; u bioskop smo umarširali željni grešnog zadovoljstva, nezdravi, čistog šećera, ne razmišljajući da nas možda sačeka i pravi protein za oči. A baš zbog tog proteinskog dijela „dvojku“ jesu aminovale četiri najveće kraljice ovog filma. I da, tu apsolutno ubrajamo i Tučija...

KONAC ZA ZUBE

Gdje smo ih ostavili, tu ih i pronalazimo: 20 godina kasnije, Miranda Priestly (Strip) i dalje je glavna urednica magazina „Pista“ („Runway“), Najdžel Kipling (Tući) još joj je „desnica“ i glavni pomoćnik iz sjenke... a Endi Saks (Hetavej), koja je u finalu prvog filma rekla „NE!“ zlostavljanju i đavolski prekompetitivnoj modnoj redakciji, uspjela je da napravi ime u „pravom novinarstvu“, radeći priče koje zaista mogu da promijene svijet... Pffff, hahaha, kako da ne.

Miranda možda i dalje upravlja jednim od najprestižnijih modnih magazina, ali ta njena „Pista“ sada je toliko tanka, da može da posluži kao konac za čišćenje zuba. Sponzori se za većinu pitaju, novci sve diktiraju... a veliko oštrokondži, pod prijetnjom tužbi, kandže su dodatno skratile i politička korektnost i woke kultura. Do te su se mjere vremena promijenila za Mirandu da više ne smije da baca kapute po asistentkinjama; mora sama da se muči s vješaonicima... I još da putuje avionom ekonomskom klasom sjedeći pored nekakvih tipova što žderu i mrve sendviče! Muko moja, pređi na drugoga... Kada ruže više ne cvjetaju ni takvoj magazinskoj legendi i gro-madi, što onda može da očekuje „obična“ novinarka Endi Saks? Pa, mnogo toga, ali nikako i to da bi sekundu prije penjanja na binu da primi nagradu za dopri-

nos istraživačkom novinarstvu – mogla da dobije otkaz. Zajedno sa svim kolegama iz redakcije. Es-em-esom.

Nagrada i SMS otkaz u istoj noći? Pa, zvuči realno... Ni najveći uspjeh, društveni značaj i kvalitet više ne garantuju opstanak; niko više nije potpuno zaštićen u novinarstvu, čak ni institucije poput Mirande. I to vas čini prokletu tužnim i bijesnim ako i dalje vjerujete u mantru „Novinarstvo je važno!“, baš kao Endi Saks. Što i opravdava njen povratak na mjesto zločina, u jazbinu gdje je trpjela Mirandino zlostavljanje... „Štokholm je zvao, želi svoj sindrom nazad.“

Od trenutka kada se Endi vrati u redakciju „Piste“, pa u igru ponovo upadne i njena nekadašnja koleginica/ suparnica Emili Čarlton (Blant), ovog puta predstavljajući kompaniju „Dior“ (jednog od glavnih sponzora magazina) – vraća se i stara, dobro poznata dinamika, tj. *best of* „The Devil Wears Prada“.

Banda je ponovo na okupu; muzika, montaža, kostimi (10/10), scenografija, gluma, humor – sve radi po istom principu kao u „jedini“. No, opet je nešto drugačije, jer sve je ipak prilagođeno našem vremenu.

Miranda je i dalje urnebesna ledena kraljica, ali mnogo je mekša ili barem ambivalentnija. Nikad do kraja ne znate hoće li nekome zavaliti otrovnu strelicu ili će mu ipak dati poštedu, niti da li je sada zaista „finija“ ili samo glumi finoću zbog mogućih pravnih odmazdi. No, ispod njenog lica (ili maske, svejedno) i dalje provijava ona ista stara radoholičarka i žena spremna da žrtvuje sve ne bi li postigla izvrsnost... I to je nešto što Strip majstorski dočarava kod Mirande i 20 godina kasnije.

EMOTIVNA LUDA

Naspram te i takve Mirande stoji Endi – na prvi pogled jednako nesigurna kao prije dvije decenije i prvog ulaska u lavlju pećinu. Malo vas nervira na početku ta naizgled potpuno ista želja za dokazivanjem totalno toksičnom uzoru. Pa ipak, nađe i Endi način da pokaže koliko se, ipak, jeste izmijenila, te da podsjeti da je njen i Mirandin odnos – srce cijele priče.

Ako su njih dvije srce, Tučijev Najdžel je duša filma – i dalje je nevjerovatno s koliko tihe gracioznosti i gospodstvenog humora uspijeva da uzdigne svaki kadar. A za najurnebesnije momente zadužena je, naravno, Blant: uvijek na ivici da se pretvori u *me-me* materijal („May the bridges I burn light my way“), ali savršeno sposobna da ostane humana i probudi saosjećanje za svoju opsesivnu emotivnu ludu.

Prošetala su „dvojkom“ i neka nova lica, od **Lusi Lu** u roli milijarderke koju jure za ekskluzivni intervju, preko **Keneta Brane** u uloji Mirandinog novog muža, do **Džastina Teroa** koji, gotovo neprepoznatljiv, igra idiotski bogatog, tehnologijom opsjednutog **Bendžija Barnsa**. Mimo njega i, recimo, **Sajmon Ešli** u maloj ali efektnoj roli Mirandine nove asistentkinje Amari, nema mnogo pomena o doprinosu narativu i razvoju likova, ali recimo da i najmanje role pojačavaju utisak o široj slici.

Nije loš čak ni cameo niz – od **Lejdi Gage**, preko **Donatele Versace**, do **Hajdi Klum** i **Naomi Kembl**. Nažalost, **Ana Vintur** – legendarna bivša urednica magazina „Vogue“ na čijem je liku navodno i zasnovana Miranda – ispala je iz finalne verzije, navodno jer je snimljena van fokusa. I na tome je ostalo, kaže režiser, jer niko nije imao *cojones* da je pita da ponovi scenu...

Ispala je u montaži iz igre i **Sidni Svini**, ali bitnije od toga jeste da je

„The Devil Wears Prada 2“ ispao – zaslužni hit. Sto miliona budžeta i već 234 zarade nije mala stvar, naročito za film koji jeste zabavan i prelagan, ali i čiji autori žele da kažu nešto o gorčini realnosti.

DOBRA VOLJA

U doba kada novinare većinom primoravaju da kreiraju sadržaje koje će „čitaoci“ skrolati sjedeći na WC šolji – autorski tim ovog filma želio je da podsjeti koliko je bitan integritet. Sve je to, naravno, ostalo na nivou važne priče koja je opremljena tako da bude klikabilna i dojmjljiva širokim masama, ali svakako je vrijedna aplauza.

Druženje sa starom bandom, mnogo dobre garderobe i „pusti, pusti modu“ momenti kao poziv na refleksiju i o likovima i o izazovima modernog svijeta... Nije to **Pakulin** „All the President's Men“ (1976), nije čak ni **Spilbergov** „The Post“ (2017), ali niko nije ni očekivao da ova „đavolja dvojka“ kroz svu tu *glam* priču o modi uopšte i pomene realne izazove, pa i potencijalnu smrt (štampanog) novinarstva.

Kraj u tom smislu jeste neka vrsta hepienda, ali je i upozorenje na ulogu koju milioneri-„spasitelji“ i njihova „dobra volja“ mogu da imaju u procesu očuvanja „neprofitabilnih“ i nepopularnih stvari kakva je, zamislite, novinarstvo. Vjerovali ili ne, kada bi nastavio tim tragom, gledao bi se i nastavak... I „trojka“ bi postala hit!

Džastin Tero gotovo neprepoznatljiv kao idiotski milijarder Bendži

ROSEBUSH PRUNING

USILJENA VULGARNOST I ŠOK ZARAD ŠOKA MINIRA.

Piše:
Marko STOJILJKOVIĆ

Mnogi od nas iz nekog razloga fascinirani su bogatstvom, bogatašima, njihovim raskošnim i raskalašnim životom. Makar nam se gadili i smatrali ih vulgarnim i glupim, često samo hranimo njihov ego i njihove imperije, i to ne samo simbolički i metaforički, već i opipljivo finansijski. Možda je vreme za radikalni rez, okretanje glave od svega njihovog i demonstraciju otvorenog prezira...? Pa neka se pokazuju jedni drugima, dok mi živimo svoj život.

Tog načela se svakako nije držao **Karim Ainuz** u novom filmu „Rosebush Pruning“ u kojem prati psihološko-seksualne i druge igrice i intrige u okviru američke bogataške porodice u Španiji. Time su nas takode Ainuz i **Eftimis Filipou**, scenarista najpoznatiji po saradnji s **Jorgosom Lantimosom** („Dogtooth“, 2009; „Alps“, 2011; „The Lobster“, 2015; „The Killing of a Sacred Deer“, 2017; „Kinds of Kindness“, 2024), sprečili da istrajemo u naumu.

Naime, još od premijere na Berlinu, „Rosebush Pruning“ šokira i oštro deli kritiku i publiku, pa se kvalifikuje za film o kojem je nemoguće ne imati ekstremno mišljenje. Konačno nam je dolijao na festivalu „Crossing Europe“ u austrijskom Lincu, gde je prikazan u noćnom programu.

RASTRGNUTA MATI

Naš narator i vodič kroz priču je Ed Tejlor (**Kalum Tarner**) koji bi, da ima petlje, mogao da prođe kao pravi pravcati „američki psiho“. Opsednut je modom, ne zanima ga skoro ništa drugo. Samom sebi stalno ugađa. Ne čita, ne piše, ne vozi. Snima audio-aforizme i izmišlja lažne citate. Za sebe i familiju kaže da su svi lenji, isprazni, mediokriteti i egotisti - i to apsolutno stoji.

Nakon smrti majke (**Pamela Anderson** u flešbekovima, ali i u „spojler“ scenama) koju su, navodno, rastrgli vukovi dok je šetala šumom kilometrima od kuće, stvoren je mesečni porodični ritual hranjenja tih istih zveri tek zaklanim jaganjcima... a stisak slepog, ali zato kapricioznog oca

BOGATAŠKE PSIHO

Intrige i spoznaje u vezi s familijom uopšte nijesu toliko interesantne

Režiser traži od glumaca unošenje u ulogu, ali ni Kalum Tarner kao „glavni“, ni Džejmi Bel kao navodno najinteresantniji lik nemaju snagu i harizmu originalnog filmskog „američkog psiha“ - Kristijana Bejla

(**Trejsi Lets**) postao je jači. Niko od dece ne može da mu umakne... Od majke je ostao samo njen nagi spomenik u atrijumu moderne vile, gde sada služi kao neka vrsta svetilišta. Otac je, pak, tip čoveka koji će najstarijeg sina pitati da mu detaljno opiše kako izgleda i u koje marke je obučena njegova devojka, kojih je „dimenzija“ u predelu grudi i zadnjice i sve u tom stilu.

Ed je, pak, gej koji je na rubu da izađe iz ormara nakon poznanstva s grčkim doktorom Džordžom, ali nema petlje. Mlađi brat Robert (**Lukas Gejdz**) je epiletičar stalno upleten u igre ljubomore i zavodjenja. Sestra Ana (**Rajli Kijou**) je očajnica koja bi bila zadovoljna čak i kada bi mesar koji opslužuje porodicu obratio pažnju na nju, ali ona zapravo lovi „glavnu nagradu“ -

najstarijeg brata Džeka (**Džejmi Bel**). A ko joj je konkurencija? Pa, ostatak familije...

Džek je, pak, svima idol zato što pokazuje barem neke naznake da je funkcionalno ljudsko biće, a ne nakupina gadosti kao ostali. Kao takav, može da preživi i u spoljašnjem, ne samo u perversnom zatvorenom svetu, što i čini. Ima novu devojku Martu (**El Fening**) i na putu je da im kupi

U ZVJEZDANU Ekipu u ispraznoj „EAT THE RICH“ satiri Karima AINUZA

DIZAJNERICE U POKUŠAJU

zajedničku kuću. Takva tekton-ska promena u porodičnoj dinamici u kojoj se podrazumeva koja su čija „zaduženja“, ma koliko perverzna bila (otkrićete i sami šta znači „oprati ocu zube“), dovodi do okapanja, suludih „sapuničastih“ preokreta, igara zavođenja, a na kraju - i ubistva.

DIZAJNERI I MARKE

Vrednost šoka ovog i ovakvog filma obrnuto je proporcionalna iskustvu gledanja šokantnih i „šokantnih“ filmova, jer je namera Filipoua i Ainuzaj jasna: oni su na misiji da nam okreću glavu, otvaraju oči i ubeđuju kako je

sav taj kemp i „treš“ koji oni rade neverovatno hrabar, šokantan i nadasve nov. Oni njime, navodno, kako je to već postao običaj, „kritikuju kapitalizam i patrijarhat“, ali zapravo nehotično (iz gluposti ili blaziranosti) ili cinično-hotimično reklamiraju omiljene dizajnere i marke, od **Donatele Versaće**, preko **Balensijage**, do **Botege**, na isti način na koji bi to činili neki nedotupavni „rijaliti“ programi.

Ta ultrabogataška ekscentričnost savršeno je otporna na šokove zalivanja pljuvačkom, spermom, sekretom, krvlju, životinjskim iznutricama, ili da glumi pozadinu za slike mlitavih sredovečnih udova. Naprotiv, te „intervencije u prostoru“ s homoseksualno-incestuzno-pedofilskim podtonovima samo pojačavaju utisak o ekscentričnosti i šokantnosti u pokušaju. Vidite kako smo šokirani mi koji smo preturili i barem malo **Džona Votersa**, naročito oni koji su taj „kemp-treš“ gledali onda kada mu je zapravo i bilo vreme... Stilski, oseti se u Filipouovom pisanju da je navikao da radi s Lantimosom, baš kao što se i po Ainuzovoj režiji može primetiti da on nije Lantimos i da čak i ne može da pozira kao da jeste. Nema one potpisne svetle hladnoće i distance; direktorka fotografije **Elen Luvar** operiše u uobičajenom ultrazasićenom analognom modusu, a Ainuz od nje često traži i krupne kadrove i detalje, dok od glumaca iziskuje nekakvo unošenje u ulogu. Ali, ni Kalum Tarner kao „glavni“, ni Džejmi Bel kao navodno najinteresantniji lik nemaju snagu i harizmu originalnog filmskog „američkog psiha“ – **Kristijana Bejla**.

Lukas Gejdz je, očekivano, potrošan; Rajli Kijou preglumljuje i afektira, dok je El Fening očekivano providna i vazdušasta, kao i u većini uloga. Srećom, imamo „teškaše“ – pozorišnu veliku zverku Trejsija Letsa ko-

jem bi ovakve uloge u ovakvim filmovima po svojoj zdravoj logici bile ispod časti, **Eleni Anaju** koja dostiže nivoe kempa i „treša“ **Penelope Kruz** u najboljim (ili najgorim?) danima u još jednoj „spojler“ ulozi, kao i ženu-majku-kraljicu na tom planu, **Pamelu Anderson** koja putem razuzdane autoironije pokušava da sama sebi ponovo lansira karijeru, ovog puta u domenu „art-haus“ filma.

TRAG MAJSTORA

Moramo priznati, te neke stvari jesu zabavne, baš kao i neki retki uspeli štosevi, vicevi i do-setke. Drugi, pak, samo „ljosnu“, a ni ti šokovi, intrige i spoznaje nisu baš toliko novi da ne može da se prepozna čime su mogli biti inspirisani. Neka se kao svedoci

oglas: HBO serija „Succession“, noviji Lantimosov štanceraj, svi ti „Dangerous Liaisons“ / „Cruel Intentions“ klonovi i „Saltburn“ (**Emerald Fenel**, 2023) u čije se ruho sve to pakuje. I to bez istinske transgresivnosti...

Zapravo, jedini pravi šok dolazi na kraju, na odjavnoj špici filma gde nam autori otkrivaju da je ono što smo upravo pogledali labavi rimejk dugometražnog prvenca, „Fists in the Pocket“ (1965) italijanskog velemajestora **Mar-ka Belokija**. Istini za volju, deo te porodične povuci-potegni dinamike prisutan je u oba filma, s tim da Belokio nikada nije bio vulgaran, barem ne toliko.

Zato i ne treba da čudi da je sredinom šezdesetih, tada nado-lazeći veliki autor zaista uspeo da šokira i uvredi malograđanštinu, izvitoperi neorealizam i, nakon hladnog prijema, ponosno se pohvali kulturnim filmom. S „Rosebush Pruning“ Filipou i Ainuz takvo nešto mogu samo (neuspešno) pokušavati...

Pamela Anderson zadužena za majku u flešbekovima

WIDOW'S BAY

OBEĆAVAJUĆI POČETAK EPLOVOG N

UNIKATNI MIKS HOROR

Hiro Murai režirao je seriju koja bi mogla da uvjeri superfanove i one nostalgичne za kinematografijom osamdesetih da postoji život i nakon hita „Stranger Things“

Piše:

Davor PAVLOVIĆ

Nije važno da li se tu radi o trilerima, dramama ili komedijama – skoro sve striming platforme imaju svoje žanrovske mamce i ulažu u sličan tip serija. Međutim, ako godinama ne mijenjaju formulu, ako publika provali foru, ako gledaoci uvijek mogu da znaju što da očekuju – interesovanje počinje da opada. I sve su manje šanse da korisnici kliknu na do tada vrlo „klikabilnu“ seriju ako mogu da provale kako bi mogla da se završi već nakon druge epizode, ko je ubica, ko se zaljubljuje u koga, ko bi mogao da ima mračnu tajnu...

Zbog svega toga na kraju ispadnu najuzbudljivije produkcije koje spolja izgledaju predvidljivo, a suštinski su – vrlo nepredvidive. Baš kao Eplova nova mini-serija „Widow's Bay“ s **Metjuom Rajsom** u kojoj se spajaju horor i komedija, te koja će zasigurno privući ljubitelje oba žanra.

NIZ PRAZNOVJERJA

Duhovita i elegantna horor-komedija tiče se izmišljenog ostrva Widow's Bay, udaljenog 64 kilometra od obale Nove Engleske. Njegova glavna faca je Tom Loftis (Rajs), gradonačelnik koji se ubi da ga pretvori u primamljivu turističku destinaciju.

Na ostrvu su ljeta blaga, zime vjetrovite; prijem mobilnog signala uvijek je loš, a vaj-faj gotovo ne postoji. I sve bi to možda zvučalo gotovo idilično, te savršeno za

ubacivanje u sve popularnije turističke pakete koji reklamiraju „povlačenje iz civilizacije“ i „restart odmora“ – da mjesto nije proketo. A jeste, barem ako pitate neke starije mještane...

Gradonačelnik Tom se, pak, ne osvrće na sva ta silna „praznovjerja“, već daje sve od sebe da u ovaj „mali ra“ dovede reportera Njujork tajmsa, ne bi li mu napravio reklamnu reportažu. Stari mornar Vik (**Stiven Rut**, i dalje nam nedostaju i on i „Barry“) agresivno ga upozorava da griješ, da će nehotice pokrenuti vrlo opasan lanac događaja...

Oprilike u to doba počinju da se događaju mnoge uznemirujuće stvari, što navodi i druge građane da se zapitaju da li su brojne lokalne legende zapravo stvarne. Tom i dalje pokušava da sve racionalizuje, ali njegovu skepsu dodatno komplikuje niz neobjašnjivih događaja. Nakon što i sam posvjedoči nečemu strašnom, Vik mu odjednom ne djeluje toliko ludo i praznovjerno...

TAJNE I PROKLETSTVA

Cijela priča na prvu loptu može da zvuči klišeizirano i dobro poznato; znate i sami koliko je samo filmova i serija utemeljeno na pričama o malim mjestima s vrlo sumnjivom prošlošću, gdje se oživljavaju lokalna praznovjerja

i gdje gledaoci non-stop svjedoče sukobu razuma i okultnih sila. Seriju „Widow's Bay“, pak, izdvaja vješt balans, tj. miješanje komedije s fantastikom i hororom. Inspiracija se crpi iz mnogih kulturnih horor naslova poput „The Fog“ (**Džon Karpenter**, 1980) ili **Kingove** franšize „It“, pa čak i **Donerovog** *coming of age* klasika „The Goonies“ (1985), stvarajući iskustvo koje bi moglo uvjeriti superfanove i one nostalgичne za kinematografijom osamdesetih da postoji život i nakon serije „Stranger Things“. Fokus na lokalne elemente daje seriji jedinstvenu atmosferu, dodatno pojačanu neobičnim humorom i komičnim momentima, a pomenute reference na klasične horor filmove čine da svaka epizoda dobije vlastitu prepoznatljivost s različitim raspoloženjima i tonovima, gdje uvijek ima mjesta za šalu ali i za ozbiljnost koja budi interesovanje za to što se sprema. Dok se magla nadvija nad ostrvom, počinju da se događaju čudne stvari. Figure se pojavljuju u tami, crkveno zvono ponovno zvonu... Widow's Bay je mjesto ispunjeno tajnama i prokletstvima. Međutim, tu se serija ne zaustavlja; zastrašujući elementi postaju samo podloga za luckastu komediju, bez zastoja u žanrovskoj mješavini.

Ovaj „spoj nespojivosti“ možda i ne bi trebalo toliko da čudi, budući da je seriju kreirala **Keti Dipold**, koja je prethodno stekla slavu radeći „Parks and Recreation“. Pritom, režiju potpisuje **Hiro Murai**, pa ćete već nakon tri od deset epizoda prve sezone osjetiti prepoznatljiv potpis čo-

Stiven Rut obara s nogu u ulozi starog ribara Vika

NEPREDVIDLJIVOG PUTOVANJA S METJUOM RAJSOM

RA I SUVE KOMEDIJE

Metju Rajs blista kao gradonačelnik na ivici razuma

vjeka koji nam je dao sjajne serije kao što su „Atlanta“ i „Mr. & Mrs. Smith“.

PUZEĆA NELAGODA

Uprkos tome što komedija nekada zaista uzima glavnu riječ, jezivost nikada do kraja ne napušta priču „Widow's Bay“, iako serija ne dostiže istu hororiističnu dubinu kao, recimo, u projekta **Majka Flanagan**a ili neobičnost prisutnu u filmovima **Arija Astera**.

S druge strane, to joj nije ni potrebno, jer sve već besprekorno funkcionira s odlično uspostavljenom puzećom nelagodom i stalnim osjećajem da nešto ozbiljno nije u redu. Jeftini šokovi i krvavi efekti nijesu potrebni, a atmosfera i muzika podižu kvalitet serije...

Atmosfera osamljenog ostrva s mnogo brodova, drvenih kuća i opasnim vremenom non-stop šeta od prijeteće do bezbrižne. Priča se razvija u svom stilu, stvarajući osjećaj kao da u biti gledate

niz mini-horor filmova koji su nevjerojatno smiješni, ali čim se prave prijetnje pojave na sceni, često prođu trnci niz kičmu. Horor mitologija serije nije ograničena na jednu vrstu prijetnje, već je raznolika, podsjećajući na to kako Stiven King uvodi drugačiju vrstu prijetnje sa svakim romanom, a ipak ostaje prepoznatljiv kao dio njegovog opusa. Povremeno se priča kreće na granici parodije, ali se ipak ozbiljan ton održava u unutrašnjem životu protagonista, pa zato i možemo da se smijemo ludim situacijama i da saosjećamo s likovima.

LJUTI RIVALI

Serija „Widow's Bay“ ne bi bila ništa bez briljantno napisanih likova koji su zaista srce i duša ove priče. Svaka neobičnost je savršeno smještena, ali takođe služi razbijanju klišeja dok serija dublje istražuje i donosi humanost protagonistima. Glumačka ekipa je lagano savladala uloge ovih simpatičnih, ali i divno iritantnih

čudaka koji lutaju ulicama i obalnim stazama ovog mjesta.

Priča se suštinski vrti oko dva glumca, Metjua Rajsa kao gradonačelnika i Stivena Ruta kao Vika. To je prilično neobičan duo, svaki s jedinstvenom ličnošću. Rajs je već briljirao u serijama „The Americans“ i „The Beast in Me“, ali ovdje ima drugačiju ulogu. Tom je vječni izvor zabave dok se sreće s jednim jezivim incidentom za drugim, ali pokušava zadržati dobro lice za loše igre. On je fokusiran na privlačenje turista, što će mu se obiti o glavu. Istovremeno, on je samohrani otac problematičnog tinejdžera Evana (**Kingston Rumi Sauvrik**), koji počinje da postavlja pitanja o pokojnoj mami.

S obzirom na to s kakvim kletvama i zahtjevima roditeljstva treba da se nosi, možda ne čudi što pritisak počinje da uzima danak. Ipak, u središtu je njegov odnos s Vikom. Tu dijametralno suprotne osobe započinju „borbu“ kao ljuti rivali. Rajs savršeno odgovara

o ovoj ulozi, a istovremeno podsjeća pomalo na gradonačelnika iz Spielbergovog kultnog filma „Jaws“ (1975), gdje pokušava sve držati pod kontrolom, dok situacija polako izmiče kontroli.

DIVNI ČUDAK

S druge strane, tu je stari ribar Vik koji stalno upozorava na prokletstvo ostrva. On je čudan i nepredvidljiv čak i po gradskim standardima, a lako je mogao da završi kao klasični čudak koji pije, da nije Rutove glume i odlično napisanog scenarija koji pruža dubinu liku. Suočeni s istim problemom, njih dvojica su prisiljeni da uđu u igru s različitim svjetonazorima. Veliko je zadovoljstvo gledati kako se dvojica glumaca, toliko različita u izrazu i energiji, međusobno dopunjuju.

Međutim, nijesu svi sporedni karakteri jednako dobro razvijeni. Kada je o humoru riječ, serija se uveliko oslanja na neobične i ekscentrične likove, a neki od njih ostaju više skice nego osobe od krvi i mesa; često su izgrađeni oko bezizražajnog humora i društvenih razlika. Ipak, postoje izuzeci poput društveno nespretna Patricije (**Kejt O'Flin**) i jedinog policajca u gradu, teško pozicioniranog šerifa Bešira (**Kevin Kerol**), koji malo odskakuje.

Smijaćete se dok budete gledali „Widow's Bay“, ali imaćete i kamen u želucu u isto vrijeme, jer ovdje jedno ne isključuje drugo. Tako da, budite spremni da se u tren oka prebacite iz napada smijeha u suze i strah.

„Widow's Bay“ je čudna, umjerenost jeziva i često vrlo smiješna serija. Malo je vjerovatno da će zadovoljiti horor zagriženike u potrazi za stalnim šokovima i krvlju, ali može im biti zanimljiva baš kao kombinacija strave i suve komedije. Dok polako raspliće svoju misteriju, serija „Widow's Bay“ pokazuje se iznenađujuće efikasnom...

Piše:
Stojan STAMENIĆ

THE SEARCHERS FORDOV VJEČNI VESTERN

OPOMINJUĆE ČU

Spašena - mimo svoje volje. Već zrela žena u indijanskom ruhu, svijetle puti i svijetlih očiju, s nekoliko riječi zaboravljenog engleskog - izgovorila je ime pod prijetnjom. Kada su rendžeri čuli „Sintija“, znali su da su uboli bingo.

Tokom krvave pljačke velikog imanja u Fort Parkeru u Teksasu, na Divljem zapadu 1836. godine, Komanči su oteli devetogodišnju **Sintiju En Parker**. Među njima je živjela 24 godine; postala je žena ratnog poglavice, rodila troje djece... Tek onda su je teksaški rendžeri pronašli.

POTONJI POGLAVICA

Džejms Parker, cijenjeni stric davno nestale Sintije, skoro četrvt vijeka trošio je cijelo bogatstvo pokušavajući da je pronađe. Indijanka nikako nije željela da se od djece odvoji; svejedno su je vratili kući u Teksas. Samo što to njena kuća više nije mogla biti - bila je isključivo **Naruah**, „Nađena“.

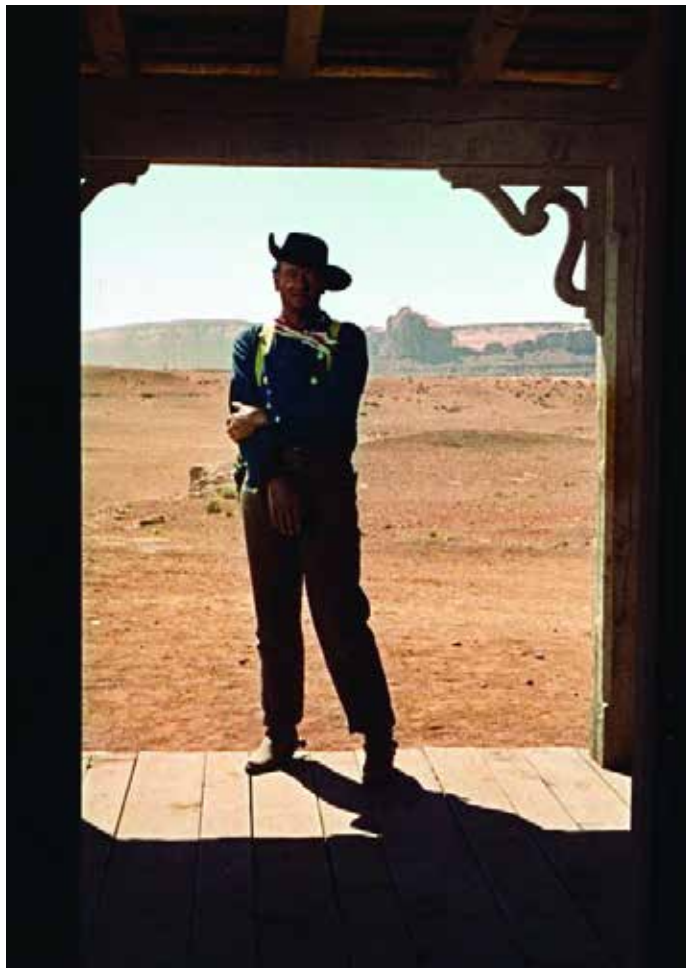
Preminula je desetak godina kasnije, u martu 1871. i na vijest o smrti kćerke po imenu **Topsanah**, „Cvijet Prerije“. Sintijin sin bio je **Kvanah**, posljednji slobodni poglavica Komanča.

U filmu „The Searchers“ („Tragači“, 1956) **Džona Forda**, ratnička banda Komanča nazvana je Navjecka - isto ime nosili su ratnici koji su oteli Sintiju En Parker. U Teksasu 19. vijeka, tamo na Divljem zapadu, zapisana su i dobro dokumentovana 64 slučaja otimanja djece. Na primjer, tamnopusi **Briton Džonson** je pod kaubojским šeširom mjesecima jahao i tragao za otetom ženom i djecom... Kada ih je 1865. našao, život je posvetio traganju za drugom otetom djecom. Vrlo opasan i sjajno plaćen biznis; za njega najbolja opcija na razmeđu svijeta bijelog i crvenog čovjeka. Tu ga je i smrt našla, u okršaju s Komančima 1871.

Fordov „The Searchers“ je film o opsesivnom traganju. Itan Edvards, razočarani vojnik poražene Konfederacije iz Građanskog rata, Juga kojeg se nikada neće odreći - tu traga za Debi, otetom kćerkom ubijenog brata.

Tog ostaralog i ogorčenog ratnika davno izgubljenih bitaka

imdb.com

Nezaboravni posljednji kadar grandioznog filmskog epa

Veliki režiser nema iluziju; u svakom momentu zna kakvu mržnju prema Indijancima nosi taj Itan Edvards. Pa ipak, tom njegovom velikom potragom oslikava nešto možda ne uzvišeno, ali svakako vrijedno poštovanja

glumi **Džon Vejn** u jednoj od najvećih uloga karijere. U svojoj toj njegovoj prigušenoj samostalnosti, istovremeno je i savršeno lako za njega navijati i biti na debeloj distanci; jer Itan je do kosti rasista. Takvi su, tek malo prigušenije, i svi ti Teksasani oko njega.

Zato Itanova misija nije da spasi Debi, već da se osveti, da je ubije! „Da je spasi mizerije, jer je postala plijen koji su opoganili

Komanči“. I tu „The Searchers“, taj grandiozno lijep filmski ep Džona Forda, to filmsko čudo Divljeg zapada, postaje vrlo interesantan.

Veliki režiser nema iluziju; u svakom momentu Ford zna kakvu mržnju prema Indijancima nosi taj Itan Edvards. Pa ipak, tom njegovom velikom potragom, tim silnim godinama istrajnosti-oslikava nešto možda ne uzvišeno, možda ne vrijedno divljenja -

chestnutlocal.com

ali svakako vrijedno poštovanja. Nad tim čudakom, vječitim gubitnikom ovog svijeta i njegovom misijom svakako ćete se dobro zamisliti...

GENERACIJSKI JAZ

Znate li kako je izgledalo snimanje? U toj teksaškoj priči ništa nije snimljeno u Teksasu zato što je Ford imao svoj filmski horizont i svoju lokaciju na kojoj se najbolje kao autor osjećao. Monument Valley, „Dolina spomenika“; ona tišina crvenih stijena u pustinji koje bez greške prepoznajemo kao Divlji zapad, jer su definisale western... Ili, poštenije je reći, tako ga je definisao Ford. Tamo bi Ford doveo cijelu filmsku ekipu. Da snimajući film prožive iskustvo američkih trapera i pionira. Da u pustinjskoj noći u zaprežnom vagonu ili kamperu dožive nešto životno, stvarno... I doznaju nešto suštinsko o američkom duhu, o slobodi, o borbi za opstanak na ljudskoj vjetrometini. „Da Džona Forda nikad nijesi samo snimao vesterne, ne-

STERN S DŽONOM VEJNOM SLAVI 70. ROĐENDAN

UDO DIVLJEG ZAPADA

Uzvišena tišina pustinje Monjument Velija

imdb.com

Džon Vejn u misiji koja i dalje budi moralne dvojbe

vot već minuo, kojima je već upisan kao neostvaren - spram onih koji život tek grabe, ljube i grle. Tiče se toga da Itan i Debi jedno drugo suštinski ne mogu razumjeti, onako kako to ne mogu učiniti ni dvije generacijski udaljene osobe... I to još razdvojene i omeđene - i prostorom i nevoljnom sudbinom.

Da li je Debi birala da je otmu Komanči? Naravno da ne. Da li bi, nakon svega, te Komanče napustila? Naravno da ne. Da li to Itan, sa svim svojim povredama i izgubljenim bitkama na borbenim poprištima američkog života, to može da shvati i osjeti...? Može, naravno, bolje od svih.

Zato je kraj tako tenzičan; zato nikako nije niti može biti jednoznačan taj trijumf u Fordovim „Tragačima“. I zato je genijalno stvaran film. Baš zbog te odluke da Itan ipak ne ubije Debi, da odbaci osvetu - ali da je vrati u Teksas. Svjestan da je, od tog trenutka, za sve svoje tamo već zaboravljen, da je ispunio svrhu... Spreman, konačno, da izađe iz tog američkog kadra.

ZAMAGLJENA SLIKA

A ona, ne jednom nego dvaput otimana...? Sve je to surovo, strašno i tako stvarno u tim pješćanim viorima života koji nas bacaju neznano gdje... I gdje je sloboda izbora tek iluzija. Ili je barem varka u onoj mjeri u kojoj i odricanje od tako dugo priželj-

kivane osвете djeluje kao ciničan kompromis, kao tragičan poraz. Naravno da su „Tragači“, premijerno prikazani 16. maja 1956. u Čikagu, prije 70 godina kazivali, a naravno da i dalje govore mnogo toga važnog o rasizmu... Ford je uspio da ga spakuje na finjaka i s toliko očuđene nelagode da su tada, sredinom pedesetih, mnogi u filmskim bioskopima „navijali“ da Itan osvetu dovede do kraja... Pa su potom taj momenat, gdje Indijanku ipak poštedi da bi je „doveo kući“ - doživljavali kao uzvišen. I u njega gledali kao u heroja.

Ford, najveći filmski hroničar američke istorije, rasizmom će se mnogo direktnije i ogoljenije baviti u posljednjem filmu „Cheyenne Autumn“ (1964). Ali, tako to biva s velikim djelima umjetnosti: „The Searchers“ je vječno lijepa i trajna vrijednost upravo zbog toga što je zamagljena slika, što je u raskoraku i tenziji, što samo otvara vior opasnih pitanja američke Pandorine kutije, tamo na horizontu Monjument Velija.

Sedam decenija kasnije, filmskom svijetu i dalje je mnogo lakše da slavi onog Itana Edvardsa, starog kauboja, vjernog vojnika izgubljenih ideala, za kog nema trijumfa ni u osveti ni u praštanju... Jer u njemu odavno ne vidimo heroja, već stvarnog čovjeka. Kakvogga je i Džon Ford, u predivnoj filmskoj viziji, još davno vidio... ■

Natali Vud savršena u roli dvaput otete Debi

go si imao priliku da vestern živiš“ - govorio je Džon Vejn. Bilo bi nepravедno svesti „The Searchers“ na nacionalno blago; to je cijela raskošna riznica filmske umjetnosti. Od prvog kadra, kada se Džon Vejn nađe uokviren jednim dovratkom - do posljednjeg, kada izađe iz sličnog rama od vrata jedne umorne civilizacije. Od momenta prve pojture niz onu široku dolinu, s in-

dijanskim siluetama prosutim spram neba... Do, naravno, prvog suočavanja s već odraslom Debi. A nju, u ruhu Indijanke, sada glumi velika **Natali Vud**. U prvi mah, dok se lomi niz pješćanu dinu, Itan je neće ni primijetiti. Ima tu, u tom kadru, nešto egzistencijalno i sudbinsko - nešto veće i od rasizma i svih istorijskih ili modernih američkih priča... Nešto što se tiče onih kojima je ži-

imdb.com

Piše:
Stojan STAMENIĆ

CRTICE IZ ŽIVOTA I ODRASTANJA NAŠEG I

LENJINOV DRUG I

Vihor od uvjerenja i karaktera; uragan svjetske revolucije... čije polazište valja tražiti negdje prije Veljeg rata. Da bi se uopšte dogodio, trebalo je da Turci zatvore gradove za trgovinu. Nego, znate li da je veza koja kreće od knjaza i kralja **Nikole** i stiže sve do **Lenjina** i Oktobarske revolucije - perjanički dijete? Još s nadimkom **Ibraga**!

Dakle, kraj je godine 1874; dugi mjeseci tenzija pred Velji rat, a Turci gradove za trgovinu zatvorili... I Piperi prinuđeni da sve do Paštrovića i Budve pješače za ono najosnovnije, za žito i so. A među njima trudna nevjesta... **Zlatana**.

• • •

Nego, znate već to ko je bio Lenjinov drug i saradnik od velikog povjerenja. Ko je bio s vođom revolucije i na onoj čuvenoj fotografiji s Crvenog trga u tek oslobođenoj Moskvi u Oktobarskoj revoluciji... Komesar divizije na južnom, pa na istočnom frontu Građanskog rata... Ikona revolucije.

Ali, šta zaista Crnogorci znaju o svom **Vukašinu Markoviću**? Imaju li uopšte pojma o tome da je bio perjanički sin? Ili da mu je, recimo, supruga bila slavna

Dječaka su u Zagoriču napali neki čobani; spasio ga je podgorički musliman... Pa je perjanički sin, unuk plemenskog kapetana iz Pipera, po njemu nadimak dobio

francuska revolucionarka **Žana Laburb**? Da je u međuratnoj Jugoslaviji bio zarobljenik, pa bjegunac iz zatvora? I da se tridesetih usprotivio **Staljinu**, pa završio u gulagu, pa umro pod nepoznatim okolnostima početkom četrdesetih? Ne, stvarno - gdje je među svim tim pričama onaj Vukašin, dijete iz Pipera; kako je ikona revolucije odrastala, sazrijevala?

Vukašinov ded bio je **Jokica Milutinov**, plemenski kapetan. I ne, Markoviće to nije činilo privilegovanim u nemaštini na piperskim stijenama. Ponosni i slobodni a

tako blizu opasnosti, osmanskoj Podgorici. Ona Zlatana, nevjesta Jokičinog sina **Milića**, perjanika na dvoru kralja **Nikole** - morala se praktično na putu, pri povratku iz Budve, poroditi. Ime su Vukašinu kumovi dali.

Efekat leptira: da li bi se Oktobarska revolucija uopšte dogodila - da crnogorsko dijete nije časn podgorički musliman spasio? Otprilike u godinama i periodu neposredno nakon oslobođenja i Berlinskog kongresa, dječaka Vukašina su u Zagoriču napali neki čobani... Spasio ga je - **Ibraga**. Pa je perjanički sin, unuk plemenskog kapetana, gore u Piperima taj nadimak nosio. I gore, na Drezgi, završio tri razreda škole, pa još jedan u Podgorici.

• • •

Sve to znamo iz sjajnog dokumenta, „Portret dr Vukašina Markovića“, koji potpisuje **Vasilije Marković**. Između ostalog, i to da se otac nastavku njegovog školovanja protivio, a da je dječak,

potom, kod rođaka u Jagodinu - pješke pošao, da učenje nastavi. Tamo je završio dva razreda niže gimnazije, pa na nagovor rođaka **Miloša Markovića**, koji se tada školovao u Rusiji, odlučio da upiše daleku i slavn Donsku bogosloviju. Školovanje - besplatno. Sasvim dovoljno da dječak, koji je rano bez majke ostao, s očevim blagoslovom ipak u svijet otputuje.

Znamo i to da je Vukašin nakon šest razreda bogoslovije maturu položio. Da je tamo učio njemački i francuski, ali i latinski, hebrejski i starogrčki jezik! To što je već tada mogao biti sveštenik ili učitelj - nije ga zaustavilo. U Harkovu (današnji milionski Harkiv u Ukrajini) diplomirao je veterinu, a 1912. stekao zvanje doktora medicine.

Nego, odakle u cijeloj toj priči komunizam? Pred kraj školovanja na Donskoj bogosloviji Vukašin je upoznao Žanu - mladu Francuskinju, tada guvernantu u porodici poljskog plemstva. Prije njegovog odlaska u Harkov već su bili u građanskom braku... Što dalje znači da je već od upisa na Harkovski univerzitet bio idejom revolucije inspirisan.

I tu bi negdje trebalo tražiti i polazište za Markovićeve najslavnije riječi koje je istorija zapamtila: „Moja porodica je proletarijat cijeloga svijeta, nemam ni kašike ni mačke. Moja nacionalnost je čovječanstvo“...!

• • •

Nego, Oktobarska revolucija ipak nije bila početak revolucionarne priče Vukašina Markovića. Sve je počelo mnogo ranije, prije čak 120 godina! U neuspjeloj revoluciji 1905. na Harkovskom univerzitetu već je bio rukovodilac jedne od boljševičkih ćelija. Pa vođa borbene grupe na barikadama u gradu!

Imao je tada 28 godina. Nakon gušenja revolucije bio je i uhapšen. Pa već tokom zime 1906. preko Bakua stigao u Beograd, sa sve

wikimedia.org

Legendarni Piper (drugi slijeva) na Crvenom trgu u oslobođenoj Moskvi

LEGENDARNOG REVOLUCIONARA VUKAŠINA MARKOVIĆA

PERJANIČKI SIN IBRAGA

Vukašin Marković: Ikona borbe na putu od Pipera do Kremļa

Žana Laburb, francuska revolucionarka i crnogorska nevjesta

revolucionarom lažnog imena **Parvus**, tvorcem ideje o permanentnoj revoluciji... Iza kog je bio **Lav Trocki** lično. Već tokom te decenije u dokumentima ruske carske tajne policije o Vukašinu se govori kao o „opasnom boljševičkom teroristi“. Godine 1907. hapšen je dva puta; protjeran za Saratov... Šta u tom periodu Crna Gora znači Vukašinu Markoviću? Pa, znači mu u onoj mjeri u kojoj je, recimo, vodio prepisku s nekim protivnicima apsolutizma knjaza, budućeg Nikole. Kojem je čak, na

adresu cetinjskog dvora, iz Rusije adresirao nekoliko pisama - i direktno mu tražio abdikaciju! Naravno da je Vukašin Marković bio svjestan šta takva borba i takve ideje u Crnoj Gori tog vremena mogu značiti za njegove Markoviće. I naravno, možete samo da zamislite kakva je reakcija knjaza Nikole bila u tom momentu... Desilo se ovako: knjaz je perjaničnik Miliću, Vukašinovom ocu, uvrijeđen tražio da mu vrati sva perjanička znamenja. „Milić mu violentno zafrljači perjanički grb

i ode na svoje imanje u Pipere“ - zapisivao je Vasilije Marković. Pa opet, pripovijest o Vukašinu Markoviću, ona koja se tiče Oktobarske revolucije i svega što je uslijedilo, još je trajala i tek je počinjala. U sukobu boljševika i menjševika među prvima je stao na Lenjinovu stranu - boljševičku. Istovremeno je s najbližima u Crnoj Gori održavao prepisku - ali i s **Dimitrijem Tucovićem** i svim ključnim predstavnicima socijaldemokratske borbe u Srbiji. Pa im iz Rusije slao i marksističku literaturu... Kao ljekar, u misiji ruskog Crvenog krsta, bio je učesnik oba balkanska rata. Potom je u Pirotu 1913. bio angažovan na suzbijanju epidemije kolere. Konačno, zapisano je i to da je stigao do crnogorskog fronta u okolini Pljevalja, pa razdjelio malo novca rođacima... I da, tada je slavni revolucionar i uhapšen - pod optužbom da je zavjerenik protiv kralja Nikole!

• • •

Vukašin Marković učestvovao je i u Prvom svjetskom ratu; bio je ljekar u srpskoj vojsci; s njom je prošao i zbjege preko Albanije... Da bi se potom, kao ruski državljani, vratio u Rusiju. Pred samu

revoluciju? Od 1917. bio je ljekar u Sankt Peterburgu. Jeste li znali da je Marković bio u najužem komandnom krugu revolucionara koji su radili na preuzimanju i oslobađanju moskovskog Kremļa...? Ali, ta revolucionarna - već je druga priča. Samo malo o životu Vukašina i Žane Laburb, revolucionarke stradale u Građanskom ratu. Otprilike 1924, u jednom od zatvorskih iskaza u Crnoj Gori (pisaćemo naknadno i o toj njegovoj borbi), zabilježeno je da je Vukašin kazao da su njih dvoje imali sedmero djece. Jasno je da se radilo o njegovom inačenju i prkosu pred tamničarima (zna se i da je tokom tamnovanja mučen)... Marković pamte da je Vukašin imao sina **Orela**, da je bio inženjer... A Vasilije Marković zapisuje i sjećanje o fotografiji u dedovoj kući, na kojoj je Orel, u Moskvi, s braćom od strica **Mirkom** i **Radulom**. Istim onim Mirkom koji će potom postati heroj Španskog građanskog rata, vođa internacionalnih brigada, veliki prijatelj **Ernesta Hemingweja**... Ali, to je samodjelic revolucionarnog i karakternog mozaika piperskih Markovića. Kojima je Vukašin, onaj njihov Ibrega, osvijetlio put. ■

FOO FIGHTERS

YOUR FAVORITE TOY

Umjesto odlaska na terapiju - pojačalo odvrnuto na maksimum. To je deviza Dejva Grola i njegovih starih momaka na albumu „Your Favorite Toy“, pa novi *Foo Fighters* materijal obitava u zoni „prgavog i prljavog“. Poput povratka

korijenima, za pankerski nalet energije, inadžijsko pokazivanje zuba.

Ima tu logike: ako je prethodna ploča „But Here We Are“ (2023) bila emocionalno pražnjenje - onda je ovdje suze zamijenio ciničan smijeh. Nego, tu dolazimo i do problema...

Opterećen (ranim) nasljeđem, veliki bend kao da se sapliće o sopstveni katalog. Nakon pristojnog otvaranja „Caught in the Echo“, već druga pjesma „Of All

People“ djeluje kao forsirano zazivanje mladalačke energije. Dejv i ekipa svakako dokazuju da stari motor radi bez štućanja, samo što usput nijesu baš odredili pravac, pa vožnja pod jakim gasom ispadne kao tumananje bez navigacije. Gotovo animalna energija ostaje nedorečena, a silni urlik

završava bez eha - jer pjesme nijesu dovoljno dobre. Mimo iskrene i zaokružene ispovijesti „Unconditional“, ispod buke se nazire nedovršenost. Bend je očigledno u hodu testirao neke ideje ne znajući kuda treba da grabi i šta želi da kaže. Žestoka ironija? Pa, to što ploča Dejva Grola funkcionije isključivo onda kada se oluja i kaos smire i kada *Foo Fighters* prestane da debicelima nadjačava sopstveni narativ. Središnji dio albuma sastavljen je od pogrešnih izbora - od obećanja prljavog hita „Dead Air“ koja izgubi nit i raspadne se prije nego što uhvati zamah, do „Glass Ceiling“ za čiji ćete refren odmah pomisliti kako ste ga mnogo puta čuli, ali ne znate gdje...

„Unconditional“ i usporena „River Runs Dry“, kojima Dejv ipak pokazuje da i dalje zna da spusti gard i bez greške pogodi emociju, možda spašavaju album, ali i stavljaju do znanja koliko je autorskog potencijala tu ostalo neiskorišćeno.

Na kraju ispadne da je album „Your Favorite Toy“ nalik krizi srednjih godina koja se „liječila“ nabačenom kožnom jaknom. Ono, čisto da se pokaže da je adrenalin tu, makar u forsiranoj varijanti. Ova ekipa zna šta su buka i bijes i kako da ih isporuče, ali nijesu ljudi zbog toga zavoljeli *Foo Fighters*...

S. S.

★★★★☆

RINGO STARR

LONG LONG ROAD

Kada kafa više nema efekta, ali još nije baš pristojno vrijeme da se načne vino... Za takvo kasno popodne Ringo Star spakovao je ploču „Long Long Road“.

Postoji nešto sasvim dirljivo u široj slici starog Bitlsa, sada bližeg devedesetoj nego osamdesetoj godini - koji radošno grabi da servira muziku koja je čisti i lagodni komfor.

Legendarni bubnjar, naravno, ostaje ukopan u amerikanu i kantri teritoriji koja mu je već dugo fascinacija, a savršena podrška mu je pouzdana ruka slavnog producenta Ti-Boun Barneta. Naslućujete taj zvuk: vrlo topao, organski - i vrlo ciljano, tvrdoglavo retro. U svijetu koji odbija da prihvati da za ovim našim kasni makar pola vijeka - što ovdje sasvim i funkcionije.

Sve ima pokrića zbog toga što je ovo putovanje i sasvim nepretenciozno. Lagano krstareći velikom američkom rijekom, Ringo se oslanja na jednostavne aranžmane, izbjegava viškove, ne interesuju ga ukrasi... Što baš i ide uz njegov neodoljivo skroman vokal.

Problemi za nastanu onda kada ta „lagano, stari“ igra skližne u ravnodušnost. Toliko posvećen mekoti i mirnom tonu, Ringo negdje usput zaboravi da ostavi autentičan trag ili

poentira. Čak i u pjesmama koje dobro rade (o, ima ih, ne brinite!) - to ostane u domenu ugodnog, ali ne i upečatljivog. Kao da je svjesno birao da nikoga ne impresionira, što jeste sasvim simpatično, ali povremeno i frustrirajuće. Emociju s finom glazurom nostalgije pogađa uvodna „Returning Without Tears“, a „It's Been Too Long“ je savršen primjer

lagane, gotovo lebdeće atmosfere predvečerja tako karakteristične za amerikanu.

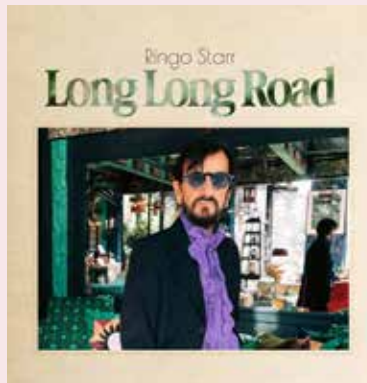
Naslovna pjesma je poput zatvorenog kruga u meditativnom tonu - za rok legendu koja suštinski sebe doživljava više kao dobronamjernog životnog gurua nego kao titana kulture 20. vijeka. Kontrast su, recimo, momenti kao što su „Why“ i „You and I (Wave of Love)“... Plićak u poređenju sa zreloom refleksijom koju na ovom albumu nudi.

Ipak, Ringo ovdje ostaje do kraja iskren; ne pokušava da zvuči ni mlađe, ni glasnije, ni relevantnije nego što jeste. I ide mu to od ruke, ta sasvim prirodna neusiljenost.

Nije to samo skromnost, već nešto pitomo i nenasljetljivo u ugodnoj vožnji poznatim krajolikom. I to je Ringo Star: dug put dosljednosti sebi.

S. S.

★★★★☆

OD OSTRVA DO KARIBA

Malo ko zna da otvori osunčanu umjetničku sezonu u Londonu kao izložbeni gigant Tejt. Najsvježiji dokaz je koloritna izložba radova **Harvina Andersona**, popularnog umjetnika jamajčanskog porijekla koji je rođen u Ujedinjenom Kraljevstvu.

Velika retrospektiva u Tejtu, koja uključuje više od 80 radova od studentskih dana do novih, dosad neprikazanih djela, mapirala je cijele tri decenije njegovog stvaralaštva.

Nije važno da li su u pitanju studentska posla ili monumentalne kompozicije kojima se bavi kasnije: londonsku publiku oduševila je Andersonova postavka koja je koncipirana kao putovanje između Ujedinjenog Kraljevstva i Kariba.

Anderson je dokumentovao iskustva dijasfore, porodičnih prostora i mjesta za javna okupljanja kroz hronološki i tematski pregled svojih ključnih serija poput „Ball Watching“, „Country Club“ i „Barbershop“. Ljubitelji umjetnosti tako su mogli da putuju kroz gradske enterijere i javne prostore u Engleskoj, potom prelazeći u bujne, sunčane krajolike Jamajke, često u istom kadru.

Anderson, koji često polazi od fotografije i ponavlja iste motive eksperimentišući s kompozicijom i površinom, uspijeva da iz iste scene izvuče različite emocionalne i formalne mogućnosti,

Monumentalni rad „Passenger Opportunity“ iz 2024.

Koloritna izložba radova Harvina Andersona podsjetila je Londonce da svi moramo mnogo više da govorimo o pitanjima pripadnosti, rasnog iskustva i kolektivne memorije

pretvarajući ih u panelne kompozicije poput monumentalnog djela „Passenger Opportunity“ o emigraciji s Jamajke.

U Andersonovom opusu ključnu poziciju igra boja – britanski umjetnik koristi zasićene, tropske palete ne bi li adekvatno predstavio krajolike mjesta

iz kojeg dolazi, dok one hladnije tonove primjenjuje kada želi da dočara britansko urbano okruženje. Njegova paleta nije samo estetska odluka nego i svojevrsni narativni alat – boje prevazilaze geografske udaljenosti, stvarajući osjećaj nostalgije prisutnosti, dok fotografski precizna

polja dovode i do grubljih, teksturalnih slojeva koji naglašavaju proces i vrijeme.

Izložba posvećena Andersonu podsjetila je Londonce da svi moramo mnogo više da razgovaramo o pitanjima pripadnosti, rasnog iskustva i kolektivne memorije. A kako je to učinila? Pa, nudeći Londoncima rijetku priliku da sagledaju kako slikarski jezik — kroz boju, ponavljanje motiva i formalnu inventivnost — može artikulirati kompleksne priče o migraciji, identitetu i sjećanju. **Leila MURSELJEVIĆ**

Detalj sa sjajne izložbe u Tejtu

U fokusu postavke bila i serija „Country Club“

MOVE

m:tel

Tvoj privatni bioskop.

Probaj MOVE
10 dana besplatno!
Skeniraj QR kod.

OTKLIJUČANE
VIDEOTEKE U MAJU